

TANDORI DEZSŐ

Zúgolódások I.

(VERSEK A ZÖLD FÜZETBŐL)¹

VERS 7.

(Zúgolódások) Lassan akár el is...

...felejtettek, felejtének, az van, nem keresnek ebben az esetben, csak ha iratot kell aláírni, borítékot megírni ilyenkor, már levelezni, írni, borítékot megírni se szeretek, tkp bírok (nem nagyon bírok). Nem nagyon bírok egy borítékot megírni, nem „nagyon”: ez – itt leállok, „ez Mi”. Tagolás jön, formáság, lassan ezek se, majd, el is, el se.

VERS 8.

Rég voltak, igaz...

...*voltak rég* ezek a vicceim (na ja, vicceim), LASSAN MÁR ezt se, meg azt se (tudom, akarom etc.), *gyorsan meg* főleg nem (nem megy, nem akaródik).² Mi minden! Igen, s mi minden *nem* formai. Rég volt, nézek vissza itt a címre, mi is volt akkor hát, ja, *voltak*, s hogy „igaz”. Rég volt, hogy iratalírásokon túl bárkik is bármiért kerestek, s rég, hogy 1-1 hónapban 25-27 lapba írtam, Ottlikról pl. pár év alatt háromszor-négyszer, és még ma is emlegetődnek ezek az írások, Ottlik-írások pl., jó leírni, ha valakinek a figyelmébe ajánlom, hogy ezek valamire való, valamire azért csak való (volt) írások, s hogy – 2000-2006 ebből az írhatási szempontból DALIÁS IDŐK voltak. Most itt megálltam (az írással), vagyis hogy innen hogyan tovább. Mindig így volt ez? Mindig így voltam ezzel? Ja, a formai tagolás, az írás egyik lényege, nem is a szó, nem is a (jaj, ne már) mondat, de

ahogy tagozódik, betagozódik egyik rész a másikba, ismétlődik, elmarad, kiderül: az írás tkp. *ERRŐL SZÓL*. (Bocs.)

VERS 9.

Azt hittem, a tollam...

...kupakos toll, kupakja van, jobb kezemben van a toll maga, azzal írok, s balommal a kupakot szorongatom, bal kezemmel, melynek 3 ujjja már beteg, részlegesen béna, van bennük erő, erő-féle, de zsibbadnak, 2 ujjam még nem, a másik kezemen még egy se. Az alig 1-1 ½ percen belül jelentkező imbolygásom is ilyen artériás-kiseres eredetű lehet.

Gondolás, elgondolás

Evezésbe-dalolás.
Gondolázás,
dalolászás,
mindig se-ugyanaz
más-más!
Velencei gondolás:
nekem csak elgondolás.
Egy kis elgondolázás,
nekem elgondolozás.

VERS 10.

Elmondtam, nem mondtam el

Elmondtam, nem mondtam el semmit, nem megy már az utcai járás pl., a lakáshoz vagyok kötve, ez nem jó. Itthon is imbolyogva, totyogva (toporkálva) járok főleg, nagyon... itt abbahagytam, mert feleségemnek mutattam, nézd, mennyit írtam már ma (reggel 10-ig) is, aztán nem jött, hogy mit is. (Folyt. 11. vers)

Dal nem gond...

...a dalosnak,
 a gondolás-hajósnak...
 Lábat nem lógat,
 jókedvet nógat,
 botja sem kókadt.
 Kókadt kóró-virága,
 nem illik gondolás^{ha}!
 (-hoz)
 Gondolatlan, gondolátlan.
 Nem annak *gondolása*.
 (= elgondolása):
 szóltan, szóltan...

VERS 11.

(VOLTAM, SZÓLTAN)

Újra el...

... el s el, mindig újra el, és *meg*, mindig újra *el és meg*, de nem beckettli hangon. Elfelejtettem, újra, t. i. hogy azon akartam tűnődni, *globálisomon artériás*-e (szűkületes, *ilyen* szűkületes!) ez az egész az imbolygással stb. Telik az idő, így (keservesen?) Telik az idő, valami üresedik, ürül is vele, a teléssel, túl kevés lesz végül, ami most meg túl sok, el, túl.

W₂*Iszapos part*

Iszapos part *iszama*,
 túrós csusza csuszama,
 tőzsdérészvény hozama.
 Borát maga issza ma,
 lengyelével harcolva.
 Kivel-kivel békülve,
 kapanyél is elsülne.
 Elsülhet a kapanyél,
 sose hal meg, aki él.
 Csak ez éppen nem igaz,
 és ez is sovány vigasz.
 (sőt)³

VERS 12. A

Vers
12. a.

FAKSZIMILÁRIS JÓ LENDÜLT

Vers, 12., újra...

... nekilendülök, ha ez lendület,
újra neki, tehát, mint ré^{mégis az,}, írok mint
hirtelen fontos lesz, mi fér egy sorba, ^{mint}
mint ré^{reg,}, vagy épp nem volt fontos
most ezt akkor. Ez nem az én di-
vatom (féle szolás), csak az én diva-
tom lehetett, mások átvették, most
mintha az ő divatjukat követném,
ezt a „megoldást” (jó vicc! megoldást!)
követem. Végignézek az írásképen itt,
jó lenne valahol így, fakszimilárisan
közölni egész jó összkép, ahogy írtam

[Vers, 12, újra...]

... nekilendülök, ha ez lendület, mégis az, újra neki, tehát, mint rég, írok mint rég. Hirtelen fontos lesz, mi fér egy sorba, mint rég, vagy épp nem volt fontos. Most ezt akkor. Ez nem az én divatom (féle szolás), csak az én divatom lehetett, mások átvették, most mintha az ő divatjukat követném, ha ezt a „megoldást” (jó vicc! megoldást!) követem. Végignézek az írásképen itt, jó lenne valahol így, fakszimilárisan közölni, egész jó összkép, ahogy írtam.

VERS 12. B

[KARINTHYÁDA]⁴

(Most Hérakleitosz kap egy egész oldalt.)

≈ ≈ alapjelek = % vari

[Rajzok]

Hérakleitosz

palackpostája kap egy egész oldalt.

De ezt, persze, faksimile kérem, ez (rossz vicc) nem fakszni. Túl korán ettünk nagy omlettet, túl sok volt, 10 óra előtt túl sok (nem túlzok, az igen).

Kéket
feketét,
ha több szín
nem elég.

VERS 13.

Most jól...

...megnyomom a tollat, de csak faksimile fog látszani, ha. Megnyomom, ergo jól, jó erőseket írok, max. jól, minimum jól. Max. De legalább minimum. Írok. Így írok itt akkor tehát, hogy jól megnyomom a tollat, vállalom (hülye szó), hogy formalizmus (hülye szó, ez a formalizmus, de jól mutat.) Max.

... Ez a festő-műterem,
hol a festő-mű terem.
Modellje a Melissa,
festő borát elissza.

*

*Kis vers a Tóth-triónak*⁵

Ajánlom e „mijómat”
a kedves TÓTH-TRIÓNAK.
Ők hozzák majd
még jobbra,
ha elég jó
nem volna.
A többi már más gondja,
szívem ezt így gondolja.

VERS 14.

***Mégis, de főleg hogy:
Sokat fáj itt, mutatom***

- s egy kisebb gyulladást és sebet, sebződést, seb-félét mutatok, a lábam, mutatom a lábam. A sarkamnál, s a bokám alatt, oldalvást. Kellemetlen, már-már aggasztó is. Összefügghet az erek úgynevezett állapotával. Van betegség, mely a sebféléket nem hagyja normálisan gyógyulni etc. (Fura, összevisszásan írok itt, mégis kb. olvashatóan, kérdezem bemásoló barátomat.)

Gondola-dal II.

Gondola-dal!
Landal a gall.
Partra száll
de-gall!
De partra száll
gondolál,
dalt a gallnak,
így dukál.
Dukát dukál a gallnak,
díj a gondoladálnak,
dalának, dalosának:
nem vagyunk mi vadállat.

VERS 15.

Vers FAKA: FAKA RICÉS!
 15. Visszatért a régi irány...
 ... s így úgy megtoldódva,
 meg is toldódva belül,
 erezetében. (Nem az artériára
 és vég a kisebb erekre értem,
 képletesen inkább.) Képletesen
 belezavart most valami
 ----- valósan,
 ~~~~~  
 S itt így kicsit elnézem,  
 távolabbról, jól mutat  
 a „valósan”-ig. Onnét ron-  
 tom el a vonalakkal.  
 Jó lett volna annyiban-hagyni,  
 de még, innen se rossz, talán.  
 (ROSSZ!)

### [Visszatért a régi irány...]

... s így-úgy megtoldódva, meg is toldódva *belül*, erezetében.  
 (Nem az artériára vagy a kisebb erekre értem, képletesen in-  
 kább.) Képletesen belezavart most valami valósan,

-----  
 ~~~~~  
 S itt így kicsit elnézem, távolabbról, jól mutat a „valósan”-ig.
 Onnét rontom el a vonalakkal. Jó lett volna annyiban-hagyni,
 de még, innen se rossz, *talán*.

(ROSSZ!)

Gondolátlan gondtalan:

Itt oldalakat
 kihagytam, itt
 oldalakat hagytam
 ki, visszatérhetek,
 de nincs kedvem,
 és ez szinte érthető.
 Így adom oda hát,
 bármire legyen is ez,
 üres lapokkal, melyeket
 beírhatnak, akár
 az egésznek a végén
 is kihagyhatnék ilyen-
 ket, üres lapokat,
 üres lapozásokat. (KO 'N DOR).

VERS 16.

FAVORIZÁLJUK A...

... kötetbe(n), inkább ezeket (1-16. és tovább), mint az imént mondtam, ereztetek, valami újjal (újdonsággal) lett több (más, lett több-kevesebb) a régi irány, ez mind hitelesség és talán érdekesség (akiket érdekel). Ne beszéljek mellé, abban az értelemben ne, hogy a belső erezetet (mi az) megtoldom a külső fontászerűségekkel (kábelek, zsinórok hasraesni) (essek hasra csak max. e beteg járásomtól, azaz épp: NE ESSEK HASRA!).

Vigyázzak!

IS-VOLTAM

VOLTAM-IS.	énképp,
IS, VOLTAM,	enképp,
VOLTAM IS,	önképp,
VOLTAM, IS	másképp.
ÉLTEN IS	önkép
HOLTAN IS,	lennképp,
ÉLTEN-IS,	bennkép.
HOLTAN-IS,	tenképp.
„VOLTAM-IS.”	ÖNTEN
ÁTLÁTSZÓ	ÉNEN.
√ hiány-szó√.	

VERS 17.

Már nem járok...

... már csak a végét járom, de járok. (Hahaha) Régi vicceimet *úgy* nem szeretem, ahogy engem *újdontat nem*, talán. Szeretnek, mi az, talán nem szeretnek, ezt egy íróársam mondta is: értékelnek, de nem nagyon *szeretnek*. Most kérdezem azt, mit véttetem? Kafkailag mindent. Artaud-ilag semmit, Schwittersileg nem tudom mit, Duchamp-ilag talán, Dubuffet-ileg, Wittgenstein-ileg jó. De héraikleitoszilag semmit.

SZÓ-PONT

PONT-SZÓ
 SZÓ, PONT.
 SZÓ.
 .SZÓ.
 .- SZÓ.
 pontosztó.
 Se pénzosztó,
 se pénzposztó.
 Se foszladó,
 se fosztó.
 (Aranyrak-is)

VERS 18.

SEMMI CSAK EGYSZER VAN De héraikleitoszilag semmit...

... zártam az imént; de épp *Héri* nem nyit semmit, és nem zár. Hát héraikleitoszilag nem csináltam semmit, nem voltam kétszer, nem leszek kétszer (max. ugyanaz nem leszek) (min. ugyanaz nem). Héraikleitosznál hol tartunk mindig? Van-e nála MINDIG, ha nála minden min. kétszer van? *Ez egyszer* hol tartok hát? Nem kérdés (mert 0 rá a felelet, ennyi se), kétszer semmi sincsen. Semmi csak egyszer van.

(☐)

imént, ipépp

mimént, pimént
 piként, pimépp,
 piméppen, teríték,
 miméppen, keríték,
 mim éppen, meríték,
 kim épp nem, veríték,
 miméppen,
 lelépten,
 leképten, le, léptem,
 föld felé, rög felé:
 le, lépten/m.

VERS 19.

Vers IPÉPP IMÉNT
 (19) "Semmi csaki egy van"
 < de akkor nincs kétrak-
 leítom semmi? mert a = x.
 az is kétrak volna, minimum
 kétrak. (És ezeket itt a lejtőre
 idétes, naivult). Az egyik a
 hatalom, a másik a legbő.
 Kétrak, az az egész mennyiség
 fakóan le. IPÉPPIMÉNT
 a % (A: ANULANAM) // . || N
 jelölhet is az mond, jűjűjű
MÉRÁKLEITOMI UGYANABBA,
 fakóan mi lenne.

[ÍRTAM IMÉNT]

„Semmi csak egyszer van” – de akkor *nincs* héraikleitoszi semmi? Mert max. az is kétszer volna, minimum kétszer. (És ennek itt a *lejtése* érdekes, számít). Az egyik a tartalma, a másik a lejtése. Kár, hogy ez az egész nem jöhet fakszimilébe. FAKSZIMILÉBE AJÁNLANÁM.

[Rajzok]

jeleket írok hozzá, jöjjön HÉRAKLEITOSZI UGYANABBA,
fakszimilémbe.

ALJA, FELJE (pépem, pépem)

kicsit *agyjam*
pépem, pépem, *agyjam*, *hagyjam*,
miképpen, *cifrázva*,
kiképpen, *cefrézve*.
Vagy mi pépen tetézve.
Pépes étel, *aljazva*,
épes vétel, *feljezve*.
vétel, *szét*, *el*.
szépem-pépem, *felje-belje*,
miképp nem *minekje*, *kellje*,
miképp igen, mi épp lenn,
mi épp lenn, *hőben fagyban*:
kicsit *hagyjam*.

VERS 20/A

Az egyszeri héraikleitoszi lét

Fakszni-mi-léttel rokon. A rokon már kettő(t), jelent. Az egyszeri héraikleitoszi lét: egyszer csak kiderül, hogy *van héraikleitoszin kívüli* is. Itt le kell állni, mert ha nincs

a kétszer, hát

nincs az *egyszer* se.

Az „egyszer se” kettőzése miféle héraikleitoszi lét? S mi a héraikleitoszi LÉC, az utolsó deszkaszál v. szalmaszál a viharos tengeren pl.?

VERS 20/B

Honnan mivel hova jutsz

Ez a „pl.” az előző cucc végén úgy mondhatni *az én tipikus stílusjegyem*. S had mondják mások. (Leállok, félek, átüt a túl vastag fekete toll

túlra.

*

Gondola-dal

Zagyvaréki hagyvarék,
kotoréki kuporék.
Kúton-katon, kotonon,
zagyvarékási Katón,
Katóm, Katám, kondolán

VERS 21.

Tédéminusz, tédéplusz - - -

ROSSZ, ÍRTAM... - - -

Visszatért a régi... - - -
toll túlra, félek... - - -
az én tipikus... - - -
ÍRTAM, ilyeneket írtam.

ROSSZ: így toldottam meg valamit értelmező befejezésül. Ilyeneket kell írni, hát miket, miért kell ilyeneket írni? Ha már írni kell, ha már kell írni, ne kéne ilyeneket? De milyeneket kéne írni? Nézem vissza megint: AZ EGYSZERI. SEMMI csak. MÁR NEM JÁROK. A VÉGÉT JÁROM: Ilyeneket?

(B A)

Jutsz, futsz, hol a pucc boltozat

üzletezet – boltozat
Lombrózó – lombozat
bombázó – dombozat
borászó borzadat

bor ász, borász, faborász,
 xyw zaboláz,
 zzz láz zaboláz,
 boltozat, üzletház,
 boltház, üldözet,
 bombázó üdvözet
 borászó ütközet
 köze-köze üt kezed.

VERS 22.

Vers (Hol a minusz, hol a plusz)
 22.
Print az íj, kéhēni:
 Igazságot kellene írni.
 A kére: ki kéne (tud-alj)
 kéhēni;
 mit az íj, (tud-íj)
 kéhēni.
 Ki kéne, k. kéne,
 ki tudja, (tudaj)
 ki kéne. (utalj)

egy új vers, új szó.

Igazságot se lehet mindig
 írni. En el araton ma-
 dani leg más ma akant
 ini csak egy helyen, de ez
 de viir, max az, 3 min!!

(Hol a mínusz, hol a plusz)
[Mint az ég, kékülni]⁶

Ilyeneket kellene írni
 Nézem: *Ki kéne* (tud-alj)
 Egy rég megvolt
 vers, cífrázva. *békülni,*
mint az ég, (tud-felj)
kékülni.
Ki kéne, ki kéne,
ki tudja, (tutaj)
mi kéne. (utalj)

Ilyeneket se lehet mindig írni. Én el akartam mondani, hogy már nem akarok írni, csak rajzolni, de ez egy vicc, max az, és min.!!

talán-lom
 (Arany-boltozat)

találom
 talán, lom,
 lom-álom,
 álom-lom,
 dalolom:
 lom-lom-lom
 tölgy-felett
 lombokon,
 város-zaja-semmi
 lombozom
 boltozom.

JEGYZETEK

¹ Az itt közölt írások Tandori Dezső kéziratos hagyatékában maradtak ránk. A kéziratokat tartalmazó zöld, nagyalakú füzet borítóján, egyéb jelzések mellett a művek készítésének idejére vonatkozó alábbi időmegjelölés olvasható: „2019. I. 21. – 22 – 25. !!” A teleírt füzetet 2019. január 28-án postázta a szerző szerkesztőjének, azzal a céllal, hogy a kéziratok átválogatását követően a legjobbak helyet kapjanak *Felplusztulás – leplusztulás* munkacímű, készülő könyvének lapjain.

A füzetben található, számozással megjelölt versek egy korábbi – a költői újra megszólalás eseményét ünneplő – sorozat folytatásának tekinthetők. (A ciklus 1–6. darabját a

Tiszatáj folyóirat mutatta be korábbi, Tandorira emlékező összeállításában, ld. 2019. április, 3–7. o.) A ciklus folytatásának igényére, a versanyag következetes felépítésének és bemutatásának tervére utal a Tandori esetében kézírataiban is igen ritkán használt számozás ezúttal akkurátusan alkalmazott módszere, mely az egyes művek cikluson belüli helyének és lehetséges kapcsolódásainak pontos megjelölésére kínál lehetőséget. A „zöld füzet”-ben található művek kétféle csoportba oszthatók: a gyűjtemény fő vonulatát, terjedelmének nagyobb részét a 7.-kel induló és a 37/A-ig tartó írások sorozata alkotja, egymással összefüggő és dialogikus kapcsolatot kiépítő művek hálózataként. A füzetben ugyanakkor a számozott versek mint főszövegek mellett rendre megjelennek – többnyire a füzet bal oldali lapjain – a reflexív prózavers meditatív, ironikus dikcióját megtörő, a mondást a versdallam önfeledtségével azonosító, gazdagító dal-kezdemények, -szimulákrumok, hangpróbák és bemelegítések, a Tandori-féle kései „reciprok líra” kontextusában értelmezhető lírai gesztusok, végső ujjpróbák. Igen fontos, hogy a megszólalás s ezáltal a vers kétféle, egymástól merőben eltérő formátumát a kéziratban nyomon követhető szerzői szándék megkülönböztetendőnek tartja, és végig kétféle módon kezeli. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a konkordáns elemek, a művek első látásra nehezen egyeztethető gesztusai – pl. a dalok velencei gondola-mozgást imitáló billegése és a test romlását elbeszélő sallangtalan sorok – a különféle elő-jelű művek érintkezései, a versek nem ritka egymásnak-végszavazása következtében állandóan a sorrend által jelölt hierarchiától független(ülő) szerkezet kiépülését, valójában a különféle „hangok” kánonszerű együttesét szuggerálják.

Másféle megkülönböztetés is megfigyelhető az itt közölt versek tágabb kontextusát alkotó szövegek tekintetében: Tandori ugyanis bevezet (legalább) két fogalmat lírai invenciói megjelölésére. Az előzményszövegek első darabjának címe a *Pontopoetry* kifejezést tartalmazza, melynek értelme, bár magában is sugallatos és kellően szemléletes, csak a hagyatékban megmaradt másik kezdeménnyel, az ún. *Slamp-poetry*-vel összevetve bontja ki értelmét. „Ez a slamp = a slampos, slampet utalása” – írja a szerző a művekhez mellékelt egyik kísérőlevelében. A versbéli megszólalás nem referenciális, nem történeti vagy biográfiai, nehezen konkretizálható pontosságigényére utal Tandori, mikor a szerkesztőhöz intézett megjegyzéseiben a „csak lendületesek” közt meglelhető „teljes érvű (értékű) részeket” említi, s az anyag válogatására buzdít, mivel „laza a hangvétel; nem a szokott aprólékos verspontosság.” Ez azonban, a „dumás”-nak mondott prózaversformátum (újra) meglelt (Ld.: „Visszatért a régi irány, megtoldódva »erezetében«,”, levélrészlet) lehetősége. Az élőbeszédszerű nyilatkozatok megosztására emlékeztető nyelvi alapállás nem valamiféle „pontosságtalanságként”, sokkal inkább, egy nem pontosítható állapot autentikus lejegyzésmódként realizálódik. „A lazaságok direkt lazák!” – állítja egy megvilágító erejű mondatában a másként-szóló műveit kommentáló költő. A *Pontopoetry* megnevezés lehetséges értelméhez hozzátartozik még, hogy Tandori utolsó(nak szánt) nagy költői kontribúcióját az ún. pontversek megírása jelentette. A 2010-es *Úgy nincs, ahogy van* című kötetben összegyűjtött és bemutatott pontversek nemcsak a Tandori-poézis egy lehetséges következő/utolsó állomását jelentették be, de kiolvasható intenciójuk szerint a vers fogalmának egy változatát, repetitív módszerük megvalósításán keresztül pedig valóságos új vers-modellt, versformát állítottak elő. A kései Tandori-költészet hangja, a pontversszerű megszólalás által már itt magába gyűjtötte a nyelv

„geometrikus” természetére apelláló javaslatokat, az események folytonos alulfogalmazásának igényét és a beszéd sorozatszerű kibontakozását, mindazokat a jellegzetességeket tehát, melyek az új vers-csomag befogadása esetén is kijelölhetik a „pontosság” egy nem szabályos kritériumát. A *Pontospoetry* vagy a *Slamp poetry* vers- és ciklus-címekként, de akár az egész keletkező anyag magára visszamutató, magát fel- és bemérő kategóriáiként nyilvánvalóan a pontvers-kötet és a vonzaskörében keletkezett, rendkívüli komplexitású költészet eljárásaihoz és kiküzdött hitelességéhez képest nyeri el jelentését, bizonyul pontosnak, illetve pontatlannak. Az egyes darabok reflektált „lazaságát”, a művek változatos kivitelezéséből fakadó befejezetlenség vagy vázlatosabb megfogalmazás jelzéseit, ahogyan oly sokszor Tandori esetében, mindegyre kiegészíti és módosítja gesztusaival az olvasás linearitásában összeolvasódó keletkezéstörténet, valamint az alakzatok együttműködése nyomán kialakuló, nem kronologikus megfelelések rendszere. Tandori verselése, a feltételezhető és a közbeeső „lazaságok” ellenére is fenntartott pontosságát elsősorban a „plusztulás”-folyamatot dokumentáló versnapló teljességén belül mutatja föl. Mindezen megfontolásokra tekintettel a ciklus egy nagyobb egységét, nagyjából felét a különféle szerzői „mellékjelekkel”, pl. a versek sorrendjére vonatkozó bevett és nem szokásos utasításokkal együtt adjuk közre. A Tandori-vers „vágóasztalára” vetett pillantás, reményeink szerint, mit sem csorbít az utolsó hetek költői újjászületését jelentő produkciók befogadásának élményén, ellenben bepillantást enged a formálódó anyag valódi, pontosság-kereső és -találó életébe, küzdelmeibe.

A továbbiakban csupán néhány, a szövegek érthetőségét segítő információt közlünk a vonatkozó műhöz kapcsolódó jegyzetek formájában.

- 2 Lásd pl.: „Lassan már sehogy. / Gyorsan meg végképp nem.” Tandori aforizmája több szövegében, több alkalommal megjelenik, ezúttal a *Vokabuláré* című összeállításából idéztük (Bárka 2013/6., 13.).
- 3 A közölt és ciklusba iktatott mű variánsának tekinthető az alábbi cím nélküli fogalmazvány, mely a kéziratokat tartalmazó füzet utolsó oldalainak egyikén található:

Elsülhet a kapanyél:
sose hal meg, aki él.
Eben-guba morcosság,
többet ér a vigasság.
- 4 A műre vonatkozó megjegyzést olvashatunk a füzet 2. oldalán található, a szerkesztőhöz intézett levélben: „5. nap: újra eléggé bízom ezen összeállítás elfogadhatóságában = elég sok dolgot be lehet talán válogatnod. Csúcs a KARINTHYÁDA és a TÓTH-TRIÓNAK. De a parlando, dumás részek közt is vannak jók.” Ugyanezt a véleményt közli egy másik, papírlapra írt és a füzethez kapcsolt levél részlete: „Csúcsok tán: a Tóth-trió és a Karinthyáda.”
- 5 A versre vonatkozó szerzői megjegyzést lásd. a 4. jegyzetben.
A vers címében szereplő „trió” elnevezés e szövegek első címzettjének, szerkesztőjének, Tóth Ákosnak a gyermekeit jelenti: Tóth Marcell, Tóth Adél, Tóth Mihály, akik az írás elkészültének idején 11, 8 és 6 évesek voltak.
- 6 A „rég megvolt vers” a költő cím nélküli négysorosra számos alkalommal idéződik fel különböző Tandori-szövegekben. A munka elsőként (valószínűleg) a következő esszében jelent meg a keletkezését rögzítő beszámolóval egyetemben: Tandori Dezső: *Vízjel* – Kadastrof, Éles Lövészet Fia!, In Holmi 2001. november, 1527.

A szövegeket sajtó alá rendezte, a jegyzeteket írta: TÓTH ÁKOS